

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۳۱ اردیبهشت ۱۳۶۵

۱۱ رمضان ۱۴۰۶

۲۱ مه ۱۹۸۶

۴۹۴

امروز در جریان عملیات در منطقه مهران، یگان‌های رزمی سپاه پاسداران موفق شدند با تهاجم به قوای عراقی ضمن بازپس‌گیری مواضع حساسی از منطقه تلفات و خساراتی به دشمن وارد کنند و تعدادی را به اسارت بگیرند. همچنین فرمانده قرارگاه نجف سپاه با هدف پیشگیری از حمله غافلگیرانه دشمن در منطقه عمومی مهران، به تیپ ۱۱۴ امیرالمؤمنین^(ع) دستور آماده‌باش داد. نیروی هوایی ارتش نیز مواضع عراق در مهران را بمباران کرد.

در جریان درگیری‌های امروز در منطقه مهران، نیروهای عراقی یکی از دشوارترین روزهای عملیات را گذراندند، نیروهای سپاه پاسداران نیز پس از حمله عراق به خطوط پدافندی ارتش و تصرف مواضع آنها در ۱۳۶۵/۲/۲۷، امروز به‌طور ضربتی وارد مهران شدند تا ضمن جلوگیری از ادامه عملیات و پیشروی دشمن، مناطق اشغال‌شده را بازپس بگیرند. برابر تدبیر فرماندهی قرارگاه نجف سپاه، ۲ لشکر ۵ نصر و ۴۱ ثارالله^(ع) و تیپ ۲۱ امام رضا^(ع) سپاه مأموریت داشتند با حمله به مواضع عراقی‌ها، ارتفاعات ۳۰۷، ۳۱۰، ۳۴۵، ۳۳۰ و تپه‌های رضاآباد را از اشغال دشمن درآورند. عملیات با اختلاف زمانی آغاز شد. تیپ ۲۱ امام رضا^(ع) که عملیات خود را از ساعت ۲۲:۵۰ شب گذشته، بر روی تپه‌های رضاآباد شروع کرده بود، موفق شد تا ساعت ۴ صبح امروز، بخش قابل‌ملاحظه‌ای از اهداف خود را تصرف کند و پاتک‌های متعدد تیپ ۵۵ زرهی* و تیپ ۴۱۷ عراق را که تا ساعت ۲۰ شب، ادامه یافت دفع کند و ضمن تحمیل تلفات به دشمن، ۳ نفر را به اسارت بگیرد و ۸ دستگاه تانک عراقی را منهدم کند. واحد مهندسی این تیپ به محض موفقیت رزمندگان تلاش کرد تا خاکریزی را از جناح راست ارتفاعات رضاآباد تا ارتفاعات حسینیه و کله‌قندی و نیز خاکریز کمربندی به سمت تپه رضاآباد احداث کند. ضمن آنکه برخی از خاکریزها را برای تأمین جانی نیروها و تقویت خطوط دفاعی دوجداره کرد.^۱

* این تیپ در سند شماره ۱۳۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، تیپ ۵۹ مختلط ذکر شده است.

لشکر ۵ نصر نیز تک خود را در تپه ۳۰۷ و ۳۳۰ از ساعت ۳ بامداد، آغاز کرد، اما در تصرف تپه ۳۰۷ پس از چند بار دست به دست شدن چندان موفقیتی کسب نکرد. به گفته محمدباقر قالیباف فرمانده لشکر ۵ نصر، «روی تپه ۳۰۷ دو برآمدگی تخم مرغی است و پس از آن دو ارتفاع به شکل (M) ... نیروهای ما از دو طرف تپه جلو آمدند که تخم مرغی اول را گذراندند. سپس [وسط] ارتفاع بعدی یک تیربارچی (عراقی) مانده بود که مانع الحاق [نیروها] شد و ناچار به عقب نشینی شدیم.»^{۲*} در چنین وضعیتی یک نیروی عراقی به رزمندگان لشکر پناهنده شده و اظهار کرد که روی تپه ۳۳۰، هشت نفر نیرو بیشتر نیستند. بنابراین فرمانده لشکر ۵ نصر از سرگرد شریفیان خواست تا آتش توپخانه را روی ارتفاع ۳۳۰ اجرا کند، با اجرای آتش توپخانه رزمندگان لشکر ۵ نصر موفق شدند^۳ با تحمیل تلفات به نیروهای تیپ ۶۰۶ پیاده و گردان کماندویی از لشکر ۱۷ و به اسارت گرفتن ۱۷ عراقی اهداف خود را تصرف کنند.^۴ این لشکر در ادامه توانست باتوجه به درهم ریختگی سازمان دشمن، دو بار دیگر به نیروهای عراقی مستقر در تپه ۳۰۷ حمله کرده و آنان را به عقب براند و ارتفاع مذکور را از اشغال نیروهای متجاوز بعثی آزاد کند.^۵ همچنین لشکر ۴۱ ثارالله^۶ که عملیات خود را در تپه ۳۴۵ با استعداد یک گروهان آغاز کرده بود در ساعت ۱۱:۳۰، موفق به تصرف هدف خود شد و در ادامه نیروهای این یگان با استعداد یک دسته، به سمت هدف دیگر (ارتفاع ۳۱۰) پیش می رفتند و ۱۰ نیروی عراقی را به اسارت درآوردند، هم زمان بینا فرمانده یکی از گردان های عملیاتی، در تماس با قاسم سلیمانی اعلام کرد که دشمن از مواضعش فرار کرده و تاکنون ۵۰ تا ۶۰ نفر از آنان کشته شده اند.^{۶**} در نتیجه موفقیت رزمندگان، خط پدافندی دشمن تا حدی محدود و آسیب پذیر شد و نیروهای عراقی برای حفظ مناطق اشغال شده نیاز به الحاق ارتفاعات زالوآب و نمه کلان بو به سایر مناطق اشغالی داشتند، از این رو باتوجه به ورود تیپ های جدید دشمن به منطقه، احتمال تک علیه رزمندگان در مناطق فوق متصور بود. به خصوص آنکه یکی از فرمانده گردان های

* علی مژدهی راوی قرارگاه نجف ۲، با اشاره به عملیات لشکر ۵ نصر و به نقل از حسین الله کرم مسئول اطلاعات قرارگاه نجف، نوشته است: لشکر ۵ نصر که قصد تصرف ارتفاع ۳۰۷ را داشت، موفقیتی کسب نکرد و با به جا گذاشتن ۱۰ تا ۱۵ شهید به عقب بازگشت. راوی در ادامه درباره علت ناکامی لشکر ۵ نصر نوشته است: به دلیل اینکه نیروهای لشکر سمت راست خود را پاک سازی نکرده بودند، از آنجا مورد تهدید و فشار قرار گرفتند و چون از جبهه مقابل نیز احتمال تک وجود داشت، باعث شد تا عقب بکشند.

** در عملیات این محور ۲ تیم از نیروهای واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۲ شرکت داشتند که برپایه گزارش مسئول واحد، این ۲ تیم قرار شد از ساعت ۱۲ ظهر، پس از هماهنگی با لشکر ۴۱ ثارالله^۷ و گردان ۱۸۲ ارتش برای انجام مأموریت شناسایی تپه ۳۳۰ به تپه ۳۴۵ به شکل گشتی رزمی اقدام کنند. این عملیات که با حمایت آتش پشتیبانی لشکر ۴۱ ثارالله^۸ بر روی تپه ۳۳۰ همراه بود، موجب شد این تپه به سادگی به تصرف دوباره تیم های اطلاعاتی، درآید. با کسب این موفقیت یک دسته از نیروهای لشکر ۴۱ ثارالله^۹ به سرعت روی تپه مستقر شدند. سپس تیم عملیاتی قرارگاه نجف، در ادامه مأموریت ۳ عراقی را به اسارت گرفتند که پس از بازجویی و کسب اطلاعات از آسیب پذیری دشمن در ارتفاع مذکور، نیروهای لشکر ۴۱ ثارالله^{۱۰} به سمت تپه ۳۱۰ پیشروی کرده و موفق به تصرف آن شدند و تا آستانه غروب منطقه را تثبیت کردند. [سند شماره ۱۱۰۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۲، ۱۳۶۵/۳/۱]

تیپ ۱۱۴ امیرالمؤمنین^(ع) به فرماندهی قرارگاه در منطقه از آمادگی دشمن برای حمله خبر داد و گفت: «احتمال تک دشمن به منطقه چنگوله بسیار قوی است.»* به عقیده این فرمانده گردان احتمال دارد علت آمادگی دشمن اطلاعاتی باشد که از اسرای این تیپ کسب کرده است و چون «دشمن از تیپ ۱۱۴ امیرالمؤمنین^(ع) در مهران اسیر گرفته، نسبت به اینکه ما تیپ‌های احتیاطمان را به کار گرفته‌ایم، هوشیار شده، لذا احتمالاً به این تیپ تک کند ... [ضمن آنکه] این حرکت دشمن در میمک، سومار و قصرشیرین [ممکن است] باشد.» در پی این خبر حمیدی‌نیا جانشین فرمانده قرارگاه نجف، با هدف پیشگیری از تهاجم احتمالی عراق به فرماندهی تیپ ۱۱۴ امیرالمؤمنین^(ع) دستور داد تا به ایجاد کمین و اعزام نیروهای گشتی رزمی اقدام کند و نیروها را در حالت آماده‌باش نگه دارد.^۷ علاوه بر درگیری نیروهای پیاده و زرهی خودی و دشمن، امروز، هواپیماهای جنگنده نیروی هوایی ارتش محل تجمع واحدهای زرهی و نیروهای پیاده عراقی در منطقه مهران را بمباران کرده و تلفات و خسارتی به قوای دشمن وارد کردند.^۸

۴۹۵

اجرای عملیات تیپ ۵۷ حضرت ابوالفضل^(ع) سپاه پاسداران در منطقه حاج‌عمران، به دلیل تأخیر در جابه‌جایی نیرو و اعلام آمادگی نداشتن فرماندهی تیپ به تعویق افتاد. امروز همچنین خبر شهادت یک عضو شورای فرماندهی قرارگاه حمزه در این منطقه اعلام شد.

برابر برنامه‌ریزی انجام‌شده مقرر بود تیپ ۵۷ با استعداد ۲ گردان در اوایل صبح امروز، بر روی ارتفاع شهید صدر در منطقه حاج‌عمران عملیات اجرا کند، ولی نیروهای این ۲ گردان با تأخیر فراوان در ساعت ۱۴:۳۰، یعنی چند ساعت قبل از عملیات به نقده رسیدند، درحالی‌که آنان می‌بایست پیش از این به پیرانشهر آمده و به شناسایی منطقه اقدام می‌کردند. بروز چنین وضعیتی، اجرای عملیات را در ساعت تعیین‌شده با تردید روبه‌رو کرد. به همین جهت ساعت ۱۸، فرماندهی تیپ آماده‌نبودن خود را برای اجرای عملیات اعلام کرد که با موافقت ایزدی فرمانده قرارگاه نجف، مقرر شد عوامل تیپ ۵۷ با شناسایی بیشتر از منطقه، خود را برای اجرای عملیات در روز پنجشنبه ۱۳۶۵/۳/۱ آماده کنند.^۹

از سویی خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از اطلاعیه قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) خبر شهادت سیدعلی محسنی عضو شورای فرماندهی و مسئول واحد مهندسی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع) در منطقه حاج‌عمران را اعلام کرد. گفتنی است در این اطلاعیه چگونگی شهادت محسنی اعلام نشده است.^{۱۰}

* چنگوله در فاصله حدود ۲۰ کیلومتری شرق مهران واقع است و نظر به اینکه جاده مواصلاتی مهران به ایلام از آن می‌گذرد، بسیار حائز اهمیت است. زیرا با تصرف این منطقه نه تنها زمینه برای پیشروی عراقی‌ها در بخش جنوبی استان ایلام فراهم می‌شد، بلکه با قطع جاده مهران - ایلام، مسیر مواصلاتی جبهه میانی با جنوب نیز برای ایران بسیار مشکل‌ساز می‌شد.

۴۹۶

فرمانده و مسئولان سپاه پاسداران و ارتش جمهوری اسلامی امروز، در جلسه‌ای مشترک وضعیت فعلی برخی از مناطق عملیاتی، توانایی و قابلیت‌های دشمن و نیروهای خودی، مناطق آسیب‌پذیر و در معرض تهدید را مورد بررسی قرار دادند.

در این جلسه* که ساعت ۹ صبح، آغاز شد سرهنگ قویدل معاونت عملیات نیروی زمینی ارتش (رکن ۳) در تحلیل وضعیت جدید دشمن ضمن اشاره به قدرت و توان بازسازی عراق اظهار کرد: دشمن پس از تلفات ناشی از عملیات والفجر ۸ از اواخر بهمن ماه اقدام به بازسازی کرده است. آنها برای این دوره از بازسازی حدود سه، چهار ماه وقت نیاز داشتند و این کار اواخر خرداد به پایان رسید، زیرا دشمن از نظر تأمین تجهیزات جزئی (سبک) مشکل نداشت و خیلی سریع بازسازی کرد. به نظر می‌رسد تجهیزات سنگین نظیر توپ، تانک و نفربر هم با کمک کشورهای مصر، سوریه، اردن و برزیل تأمین می‌شود.

وی در ادامه درباره ترتیب گسترش واحدهای زرهی دشمن افزود: عکس‌های جدید گرفته شده حکایت از گسترش تانک‌های دشمن در منطقه فاو، شرق العماره، فکه و پیچ‌انگیزه دارد. ضمن آنکه برآورد شده است واحد زرهی عراق ۷۰ درصد استعداد اصلی خودش را دارد. سرهنگ قویدل ۸ مورد را عامل اصلی عملیات‌های دو ماهه اخیر عراق برشمرد:

۱. ایجاد روحیه در پرسنل ارتش.
۲. بهره‌برداری تبلیغاتی و سیاسی در سطح کشور و کشورهای عرب منطقه.
۳. جلوگیری از تمرکز رزمندگان در یک منطقه و کشاندن آنها به منطقه درگیری.
۴. تضعیف روحیه رزمندگان با تحمیل تلفات و خسارت.
۵. جلوگیری از عملیات‌های آینده ایران.
۶. کنترل کافی بر مناطق عملیاتی.
۷. جلوگیری از غافلگیری یگان‌های پدافندی عراق.
۸. کسب زمان به منظور آماده‌شدن برای حمله به فاو.

قویدل همچنین اضافه کرد در وضعیت کنونی، مناطق مورد تهدید که احتمال حمله عراق در آنها متصور است، شامل منطقه حاج عمران، منطقه پنجوین (برای اشغال ارتفاعات هزار قله سورکوه)، ارتفاعات چاله‌خزینه، چاله‌سبز و منطقه قلاویز می‌باشد. همچنین تصرف شهر قصر شیرین با هدف کسب امتیاز سیاسی و تبلیغاتی، منطقه خسروی به منظور انهدام نیرو و سایر مناطق نظیر میمک،

* در این جلسه احمد غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، محمد باقری افشردی مسئول اطلاعات نیروی زمینی سپاه، سیدعلی حسینی تاش مسئول ستاد قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) و نیروی زمینی سپاه، سرهنگ اکبر موسوی قویدل (معاونت عملیات فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی) اقبال محمدزاده صادق (افسر عملیات قرارگاه نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی) سرهنگ مفید (معاونت اطلاعات فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی) و حسینی حضور داشتند.

شرفانی، پیچ‌انگیزه، زید، جزایر مجنون و فاو از جمله اهداف احتمالی عراق هستند. وی تاکتیک نظامی عراق را برای حمله به مناطق یادشده هدف قراردادن منابع اقتصادی در عمق کشور و بهره‌برداری از هوانیروز به‌عنوان عنصر اصلی در پشتیبانی آتش برشمرد. قویدل در ادامه ضمن اشاره به اینکه پیروزی‌های اخیر دشمن ناشی از افزایش قدرت رزمی نبوده بلکه متأثر از ضعف خطوط پدافندی جبهه خودی بوده است، درباره اهداف و مأموریت کنونی سپاه‌های عراق گفت: هدف از عملیات‌های سپاه یکم تصرف مناطق از دست‌داده تا نزدیک عوارض حساس منطقه، انهدام نیرو و ایجاد روحیه است و از لحاظ تاکتیکی متکی به پشتیبانی واحد هوانیروز و نیروی هوایی است. هدف سپاه دوم، تصرف ارتفاعات مهم و خارج‌شدن از دید و تیر رزمندگان، انهدام نیرو و ایجاد روحیه است و از لحاظ تاکتیکی به بهره‌برداری از بالگرد به‌عنوان عنصر اول پشتیبانی آتش و استفاده از واحدهای پیاده در خط و احتیاط محلی اتکا دارد. هدف سپاه سوم، تصرف قسمتی از جزایر مجنون است که در ۴ عملیات اخیر در این منطقه، در یک مورد موفق و ۳ مورد ناموفق بود. سپاه چهارم نیز در پی تصرف ارتفاعات و عارضه‌های حساس موجود در منطقه مأموریت خود بوده و تاکتیک رزمی آن، بمباران مناطق عقبه یگان خودی و پل‌ها با بهره‌گیری از پشتیبانی کامل هوایی و واحدهای زرهی است. این سپاه از ۲۰ تک انجام‌شده، ۷ تک موفق و ۱۳ تک ناموفق داشته است. تاکتیک سپاه پنجم هم بهره‌برداری از پشتیبانی هوانیروز و اجرای آتش هوایی و نیز بهره‌برداری از پتانسیل جاش‌ها است. این سپاه از ۶ حمله انجام‌شده بجز یک مورد در منطقه حاج‌عمران - که ناموفق بوده - در سایر موارد با موفقیت عمل کرده است. ویژگی مشترک سپاه‌های ارتش عراق اجرای برخی تک‌های هم‌زمان می‌باشد.

سرهنگ قویدل همچنین توانایی‌های فعلی دشمن در سه محور را این‌گونه توصیف کرد:

۱. اجرای تک در هر زمان توسط هریک از سپاه‌ها.
 ۲. عملیات‌های هم‌زمان هوانیروز و نیروی هوایی.
 ۳. هر سپاه در هر زمان فقط قادر به اجرای یک تک است.
- وی در مورد سیستم دفاعی عراق در فاو گفت که آنها حریم دفاعی در این منطقه را در قالب ۴ رده که متکی به جاده‌ها و خاکریزها هستند، آرایش داده‌اند.

در بخش دیگر این جلسه محمد باقری نیز استمرار عملیات را از توانایی‌های کنونی ارتش بعث عراق برشمرد و گفت: در حال حاضر سپاه‌های اول تا پنجم قادرند هریک به‌تنهایی در ماه یک عملیات اجرا کنند. وی بر رفع ضعف‌های خطوط پدافندی تأکید کرد. حسینی تاش هم گسترش سازمان رزم را مورد توجه قرار داد و افزود: «برای پاسخ‌گویی به تک‌های دشمن به ۱۰۰ گردان نیرو نیاز است. علاوه بر آن باید ماهانه ۵۰ گردان نیرو بازسازی و جایگزین کنیم.»^{۱۱}

۴۹۷

فرماندهان سپاه و ارتش برای مقابله با حملات و تحرکات اخیر عراق، تأمین نیازمندی‌های رزمی و اجرای حملات محدود علیه نیروهای عراقی را ضروری دانستند.

در جلسه امروز که در قرارگاه نیروی زمینی سپاه و با حضور محسن رضایی فرمانده کل سپاه، رحیم صفوی جانشین فرمانده نیروی زمینی سپاه، سرهنگ قویدل معاونت عملیات قرارگاه خاتم نیروی زمینی ارتش و حسینی تاش رئیس ستاد قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) برگزار شد، سرهنگ قویدل با اشاره به لزوم اضافه کردن ۹۰ تا ۱۰۰ گردان برای تقویت خطوط پدافندی خاطر نشان کرد که تأمین نشدن نیازمندی‌ها در وضعیت کنونی، موجب می‌شود دشمن بتواند هرگونه هدف مورد نظر خود را در راستای تحرکات اخیرش در جبهه‌ها تأمین کند. وی عقب‌راندن عراق را مستلزم سرمایه‌گذاری درزمینه نیرو و تأمین امکاناتی بیش از نیازهای موجود مرزی دانست و با اشاره به تجربه سرمایه‌گذاری فوری در منطقه حاج‌عمران که به ناکامی دشمن در تحقق اهدافش انجامید، اظهار امیدواری کرد که در صورت تأمین نیازمندی‌ها، تک دشمن در تمام جبهه‌ها خنثی شود.

حسینی تاش نیز با ذکر اینکه در مقابله با تحرکات اخیر عراق، حدود ۱۴۰ تا ۱۵۰ گردان از ارتش و سپاه با دشمن درگیر شده‌اند، راه‌حل غلبه بر وضعیت حاکم را به‌کارگیری گردان‌های قائم با هدف تقویت استعداد پدافند متحرک و اجرای عملیات‌های محدود در جبهه‌ها دانست. رحیم صفوی تاکتیک جاری نظامی برای نیروهای خودی را حول سه محور تحکیم مواضع فعلی، جلوگیری از سقوط خطوط پدافندی و اجرای عملیات محدود و زمینه‌سازی برای اجرای عملیات گسترده ذکر کرد.^{۱۲}

۴۹۸

منابع اطلاعاتی نیروهای خودی درباره تحرکات دشمن از جمله اقدامات مهندسی، شناسایی هوایی در محور لولان، تقویت جبهه کانی‌سخت، جابه‌جایی نیرو به سمت مهران، تمرکز قوا در منطقه چوارتا و میمک و احتمال حمله آنها به مواضع رزمندگان گزارش‌های متعددی دادند. در این باره مسئول محور عملیاتی لولان* گزارش جمع‌بندی شده‌ای از فعالیت قوای متجاوز عراقی و نیز اقدامات متقابل نیروهای خودی در جبهه‌های شمال غرب در طول دوره زمانی ۲۶ تا

* منطقه لولان در شمال منطقه دوکان، در استان سلیمانیه عراق می‌باشد. منطقه‌ای که محل فعالیت مشترک اتحادیه میهنی کردستان و حزب دمکرات کردستان عراق بود و از این نظر که منطقه عبور برای دسترسی به شهر مهم کرکوک محسوب می‌شد، اهمیت بسیار داشت. مسئولیت این محور را نیروهای سپاه پاسداران تحت امر قرارگاه رمضان برعهده داشتند.

۱۳۶۵/۲/۳۱، به قرارگاه مقدم رمضان (نقده) ارسال کرد. در بخشی از این گزارش هفت صفحه‌ای چنین آمده است:

- نیروهای دشمن در منطقه کارگزين استقرار یافته‌اند و یک ستون پیاده‌نظام در ۱۳۶۵/۲/۲۶، از سروکه به کارگزين حرکت کرده است.
- ارتش عراق در منطقه گردشوان علاوه بر احداث سنگرهای جدید، در حال احداث جاده از بینالاتا به طرف گردشوان است و در گردنه بین منطقه بینالاتا و گردشوان، ۳ دستگاه تانک و یک قبضه ضد هوایی مستقر کرده و چون روی جاده مواصلاتی ما در ارتفاع گلاسی دید و تیر خوبی دارد با آتش مؤثر، تردد نیروهای خودی را دچار اخلاص کرده است.
- دشمن در جلوی منطقه بینالاتا اقدام به تله‌گذاری و احتمالاً مین‌گذاری کرده است.
- شناسایی و اجرای آتش دشمن روی پست دیدبانی خودی در ارتفاع روبه‌روی نایچه موجب شده است رزمندگان منطقه مذکور را به اجبار تخلیه کنند.
- مواضع نیروهای خودی در منطقه لولان از تاریخ ۱۳۶۵/۲/۲۸ تاکنون، چندین بار مورد شناسایی هوایی قرار گرفته است و باتوجه به فعالیت‌های تحریک‌کننده دشمن در این منطقه، اقداماتی پیشگیرانه علیه عراقی‌ها انجام شد، از جمله: تله‌گذاری سنگرهای مقرر گردان ۱۰۳ دشمن در دره ماکلا؛ مین‌گذاری جاده مشرف به دره ماکلا و منطقه اتصال جاده در حوالی منطقه نایچه؛ انهدام یک ماشین شنود خودی که نیروهای ارتش در منطقه جا گذاشته بودند و چون احتمال دسترسی عراقی‌ها به آن زیاد بود، اقدام به انهدام آن کردند.
- مسئول محور منطقه عملیاتی لولان در خاتمه باتوجه به استقرار نیروهای عراقی روی ارتفاع کارگزين، انجام شناسایی زمینی و هوایی در این منطقه و احتمال هلی‌برن نیرو در دامنه سردفلك و ارتفاعات اطراف سه‌راه لولان درباره احتمال اجرای عملیات گسترده تا ارتفاعات کلاشین و قله مرزی و خطر محاصره نیروهای خودی و سقوط مواضع هشدار داد.^{۱۳}
- از سوی دیگر، رکن ۲ ژاندارمری جمهوری اسلامی اعلام کرد که ارتش بعث عراق با استقرار یک گردان کماندو در ارتفاعات جنوب‌شرقی پاسگاه کانی سخت ضمن تقویت آن، قصد حمله به این محل را دارد. علاوه بر این امروز، ۶۰ دستگاه ایفا حامل نیرو از پادگان شهر به سمت مهران حرکت کردند. ارتش عراق در دو کیلومتری جاده بدره - کوت نیز ۳۰ فروند بالگرد استقرار داده که برای عملیات شناسایی هوایی و حمله به رزمندگان از آن بهره می‌برد.^{۱۴}
- همچنین رکن ۳ ستاد مشترک ارتش از تمرکز نیروهای عراقی در منطقه عمومی میمک و قصد آنها برای تصرف ارتفاعات مهم و نقاط راهبردی منطقه ابراز نگرانی کرده و خواستار اتخاذ تدابیر پیشگیرانه شد.^{۱۵} واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۳ هم هشدار داد باتوجه به تمرکز نیروهای کماندوی

ارتش عراق در منطقه چوارتا و جمع‌آوری تعداد زیادی از جاش‌ها در استان سلیمانیه و منطقه پنجون، احتمال حمله مجدد دشمن به این مناطق وجود دارد و بنا بر اطلاعات کسب‌شده طرح حمله به منطقه چوارتا را سر تیپ ماجد مسئول نیروهای مخصوص منطقه، تنظیم کرده است.^{۱۶*}

۴۹۹

با در نظر گرفتن تحرکات اخیر ارتش بعثی عراق در منطقه فاو، یگان‌های سپاه پاسداران ضمن انجام جابه‌جایی‌هایی در سطح منطقه، برای مقابله با هرگونه حرکت احتمالی دشمن اقدام به تحکیم مواضع خودی و اجرای آتش روی مواضع عراق کردند. بنا بر اعلام قرارگاه کربلا، به دستور فرماندهی کل سپاه امروز، جابه‌جایی‌هایی در خط پدافندی لشکرهای ۲۷ محمدرسول‌الله (ص)، ۱۴ امام حسین (ع) و ۳۱ عاشورا انجام شد و واحدهای توپخانه و ادوات نیز با اجرای آتش روی مواضع دشمن، علاوه بر ممانعت از فعالیت آنها یک دستگاه خودرو، یک انبار مهمات، ۳ دستگاه تانک و چند سنگر انفرادی و اجتماعی نیروهای عراقی را منهدم کردند. همچنین واحدهای مهندسی لشکرهای ۲۵ کربلا، ۱۴ امام حسین (ع)، ۷ ولی عصر (عج) و تیپ ۴۴ قمر بنی‌هاشم (ع) با جدیت مشغول جاده‌سازی در محور کارخانه نمک، ترمیم کانال سیل‌بند کارخانه نمک - موازی با جاده استراتژیک - می‌باشند. احداث خاکریز ۲۵۰ متری بر روی جاده شنی، دوجداره کردن برخی خاکریزها، ترمیم و بازسازی سکوی تانک و کنترل وضعیت آب‌گرفتگی بین مواضع خودی و دشمن از جمله دیگر اقدامات انجام‌شده است.^{۱۷}

۵۰۰

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیا (ص)، با تأکید بر اهمیت منطقه مهران و قصرشیرین در جبهه میانی، دستور داد تا نیروهای تازه‌نفس به قصرشیرین انتقال یابند. باتوجه به سلسله عملیات‌های ارتش عراق در دو ماه اخیر و اخبار متعدد از اقدام و تحرکات

* روزنامه فایننشال تایمز در گزارشی از بغداد با اشاره به اقدامات دو کشور در استفاده از پتانسیل نیروهای کرد در جنگ و نیز تلاش عراق برای به‌کارگیری این قشر از جامعه آن کشور در جنگ با ایران نوشته است: روابط بغداد با کردهای منطقه این روزها در مرحله حساسی قرار دارد. به‌خصوص که جمعیت کردهای عراق سه میلیون و پانصد هزار نفر یعنی ۱۸ درصد کل جمعیت عراق است و هدف مشترک کردهای ایران و عراق برپایی جمهوری مستقل کردستان بین این دو کشور است. از این رو، مشارکت کردها در ضدحمله‌های اخیر عراقی‌ها علیه ایران ثمربخش بوده است. در این باره بغداد مدعی شده که چند ارتفاع چوارتا در نزدیکی سلیمانیه را از ایرانی‌ها پس گرفته است. البته به اعتقاد کارشناسان نظامی غرب، موفقیت‌های اخیر عراق به دلیل پرداخت حق حساب به اکراد برای تصرف ارتفاعات مزبور تحقق پیدا کرده است. ظاهراً عراق برای تصرف هر قله کوهستانی ۵۰۰ هزار دینار یعنی در حدود یک میلیون و هشت صد و پنجاه هزار دلار به کردها حق حساب می‌دهد. [واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۵/۳/۱۱،

صص ۹ و ۱۰، رادیو امریکا به نقل از روزنامه فایننشال تایمز، ۱۳۶۵/۳/۸]

جدید نیروهای عراقی در جبهه‌های غرب کشور و احتمال ادامه حملات، فرمانده قرارگاه خاتم‌الانبیا^(ص) در نامه‌ای به فرماندهی قرارگاه عملیاتی مشترک قائم^(عج) چنین دستور داد: «باتوجه به اولویت خاصی که برای پدافند از قصر شیرین و مهران نسبت به سایر نقاط در منطقه عملیاتی قرارگاه غرب قائل می‌باشیم، لذا ضروری است به منظور تقویت خطوط پدافندی قصر شیرین و مقابله با تهدیدات آتی دشمن در این محور، سریعاً دو گردان از تیپ ۴ لشکر ۸۱ ارتش و دو گردان از تیپ نبی اکرم^(ص) سپاه را به این منطقه اعزام و تا تاریخ ۱۳۶۵/۳/۳ در خطوط پدافندی مستقر نمایید. مواضع قبلی دو تیپ مذکور را با حداقل نیرو و به صورت پاسگاه‌های کنترل، تأمین نمایید.»^{۱۸}

۵۰۱

در پی تشدید حملات شیمیایی عراق و احتمال افزایش آن در عملیات‌های آینده، فرمانده کل سپاه با اتخاذ تدابیری دستور تشکیل یگان‌های مستقل پدافندی ش.م.ر. (شیمیایی، میکربی و رادیو اکتیو) را به ستاد سپاه جنوب کربلا ابلاغ کرد.

متعاقب این دستور، رئیس ستاد سپاه جنوب کربلا در نامه‌ای به کلیه واحدها و دفاتر سپاه تحت امر با اشاره به تدبیر فرمانده سپاه و لزوم انفکاک یگان‌های پدافندی ش.م.ر. از واحد بهداری ابلاغ کرد ظرف ۴۸ ساعت و برابر شرح وظایف درمورد جداسازی واحدهای تیپ ش.م.ر. از قسمت‌های بهداری و تقویت آنها اقدام شود.

در پیوست این ابلاغیه که به‌طور مبسوط به شرح وظایف، نمودار تشکیلاتی، سازمان نیرو و تجهیزات یگان مستقل ش.م.ر. پرداخته شده است، درباره اهداف کلی این یگان حول سه محور اصلی چنین آمده است:

۱. پیشگیری از مصدوم شدن نیروهای خودی.
 ۲. ادامه مأموریت نیروهای خودی در حین تکه‌های ش.م.ر.
 ۳. راهنمایی و کمک به افراد آلوده و مصدوم برای رفع آلودگی.
- این ابلاغیه در ادامه رعایت اصل آموزش را مورد تأکید قرار داده و آموزش امداد نیروهای رزمنده و مجهز کردن آنها به تجهیزات انفرادی و نیز نظارت بر حسن استفاده مداوم از تجهیزات را لازم و ضروری برشمرده است.

همچنین از ویژگی ساختاری این تیپ می‌توان به تشکیل دسته آزمایشگاه و کنترل، تشکیل گروهان کشف و شناسایی و رفع آلودگی از اماکن و تجهیزات، تشکیل گردان رفع آلودگی نفرات، تشکیل گروهان رفع آلودگی از تجهیزات و البسه اشاره کرد.^{۱۹}

در همین حال، وزارت اطلاعات با انتشار خبری مبنی بر عزیمت ۵ کامیون حامل مواد شیمیایی جدید از اردن به عراق اعلام کرد که این مواد از مواد شیمیایی قبلی خطرناک‌تر است.^{۲۰}

۵۰۲

به دنبال اشغال شهر مهران و بمباران متعدد این منطقه و حوالی آن از سوی ارتش عراق، اهالی بخش صالح آباد ایلام از بیم ادامه حملات هوایی به تدریج محل اقامت خود را ترک و در بیابان‌ها و کوه‌های اطراف اتراق کرده‌اند.

به گزارش خیرگزاری جمهوری اسلامی، بیش از ۳۰ درصد از اهالی بخش صالح آباد و روستاهای اطراف، خانه و کاشانه خود را رها کرده و در شیار کوه‌ها و محل‌های دیگر که امن‌تر تشخیص داده‌اند، چادر زده‌اند. بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی استان ایلام نیز در محورهای استقرار مردم مایحتاج عمومی از قبیل آب و یخ عرضه می‌کند.

این گزارش حاکی است سقوط ناگهانی شهر مهران باعث نگرانی شدید اهالی شهر ایلام شده و تردد آمبولانس‌ها در سطح شهر نیز تأثیرات بدی در روحیه مردم به جای گذاشته است. به طوری که مردم از خطر حمله هوایی دشمن به این شهر در هراس‌اند و تاکنون تعدادی از خانواده‌های مرفه به سوی استان‌های دیگر رهسپار شده‌اند.*

از سوی دیگر، عبور نیروهای نظامی از شهر ایلام و حرکت آنان به سمت مهران، این تصور را در مردم به وجود آورده که در صورت عملیات نظامی ایران، عراق بار دیگر حملات هوایی علیه مناطق مسکونی شهر را از سر خواهد گرفت.^{۲۱}

۵۰۳

در درگیری‌های امروز نیروهای نظامی با عناصر ضدانقلاب در کردستان هر دو طرف متحمل تلفاتی شدند و در آذربایجان شرقی عوامل ضدانقلاب اقدام به ترور ۲ پاسدار کردند. همچنین آمار درگیری‌ها، تعداد شهدا و مجروحان نیروهای خودی و تعداد کشته‌ها و زخمی‌های افراد ضدانقلاب در طول یک ماه اخیر اعلام شد.

به گزارش رکن ۲ ژاندارمری جمهوری اسلامی، ساعت ۵:۲۰ صبح امروز، در جریان درگیری بین نیروهای سپاه پاسداران با عناصر ضدانقلاب در حوالی روستای شن و گوشخانی در محور مریوان - سنندج، ۵ نفر از افراد ضدانقلاب کشته و چند نفر مجروح و از نیروهای خودی یک نفر شهید، ۳ نفر مجروح و ۲ نفر مفقودالثر شدند.^{۲۲}

سپاه پاسداران سردشت هم اعلام کرد در نتیجه اجرای کمین عناصر ضدانقلاب بین پایگاه مسافری ۱ و ۲ یک نفر از اهالی روستای زیوه‌گلو مجروح و ۲ نفر بسیجی شهید شدند.^{۲۳} در روستای سوروان از توابع شهرستان مریوان نیز بین نیروهای خودی و عوامل گروهک کومه‌له درگیری رخ داد که چند نفر از رزمندگان مجروح شدند.^{۲۴}

* یادآوری می‌شود در چند روز گذشته، هواپیماهای دشمن چند بار در آسمان ظاهر شده و اطراف بخش صالح آباد و چند نقطه نظامی را بمباران کردند.

بنا بر گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از تبریز، ۲ تن از اعضای سپاه پاسداران صائین دژ در تبریز هدف گلوله ۲ موتورسوار ناشناس قرار گرفتند که یکی از پاسداران به شهادت رسید.^{۲۵} از سوی دیگر، استانداری کردستان اعلام کرد که در یک ماه اخیر (۱ تا ۱۳۶۵/۲/۳۱)، در استان کردستان ۲۹ فقره درگیری رخ داده که در نتیجه آن ۲۲ نفر از نیروهای خودی شهید و ۲۱ نفر مجروح شدند و از عناصر ضدانقلاب ۱۸ نفر کشته، ۸ نفر زخمی و ۱۶ نفر خود را تسلیم رزمندگان کردند.^{۲۶} در این حال، سپاه پاسداران که متولی اصلی برقراری امنیت در شهرها و مقابله با اقدامات تروریستی عناصر گروه‌های ضدانقلاب در کشور می‌باشد، در گزارشی تکمیلی اعلام کرد که در مدت مذکور از نیروهای خودی ۴۱ نفر شهید، ۱۰۰ نفر مجروح و ۱۱ نفر به گروگان گرفته شده‌اند و از عوامل ضدانقلاب نیز ۲۱ نفر کشته، ۲۵ نفر زخمی و ۲۷ نفر اسیر شده‌اند؛ علاوه بر این ۲۳ نفر هم خود را تسلیم رزمندگان کردند.^{۲۷}

۵۰۴

صدام حسین رئیس‌جمهور عراق، با تطمیع و تهدید شدید، سران عشایر را مجبور به همکاری کرد. وزارت اطلاعات امروز، در نامه‌ای، فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را از نتیجه یکی از دیدارهای مهم رئیس‌جمهور عراق با سران عشایر مشهور کردستان عراق در آذرماه سال گذشته، مطلع ساخت. در این نامه چنین آمده است: «بنا به اطلاع حاصله چند ماه قبل (اواخر آذرماه ۱۳۶۴)، صدام علفی تعدادی از سران عشایر مشهور کردستان آن کشور (از جمله ارشد زبیری استاندار سابق سلیمانیه و محمودبیک‌گوله از سران بانفوذ اکراد عراقی) را به بغداد فراخوانده و به آنها می‌گوید: من ارشد را به‌عنوان وزیر مشاور ملی خود منصوب کردم و می‌خواهم که شما ضمن اعلام همکاری با من، وفاداری و غرور و رشادتی که در بین شما اکراد موروثی است آن را بار دیگر به اثبات برسانید والا همان عملی که با دشت شیلر* انجام دادم و آن را با خاک یکسان کردم به سر شما می‌آورم و از شما که در اینجا جمع شده‌اید کسی را زنده نخواهم گذاشت و ذی‌روحمی در کردستان عراق باقی نمی‌گذارم و اطمینان داشته باشید کشتن و نابودکردن کسانی که در این شرایط از جنگ با ایرانی‌ها سر باز زنند خصوصاً شما اکراد برای من امری سهل است. وی سپس اضافه کرده:

۱. برای بازپس‌گیری هر تپه و هر نقطه‌ای که توسط ایرانی‌ها اشغال شده و به‌خصوص هر نقطه‌ای از خاک ایران، پانصد هزار دینار و برای اسارت یا کشتن هر رزمنده ایرانی یک هزار دینار می‌دهم.
۲. کلیه مهمات و سلاح‌های سنگین از قبیل توپ، تانک و... را به قیمت بازار سیاه از شما خریداری و کلیه سلاح‌های سبک را به خود شما می‌بخشم و به هر فردی که علیه ایران اسلحه به دست گیرد حقوق می‌پردازم.

صدام در ادامه افزوده: به شما (سران اکراد) که مسئول و عهده‌دار جمع‌آوری و آموزش نظامی نیرو هستید قبل از هر کاری یک میلیون دینار می‌دهم و از شما عذری نمی‌پذیرم.

* اشاره صدام حسین به عملیات والفجر ۴ است که در آن رزمندگان ایران بر دشت شیلر و شهر پنجوین عراق مسلط شدند. پس از آن صدام برای کم‌رنگ‌کردن پیروزی ایران در این عملیات، شهر پنجوین عراق را با خاک یکسان کرد.

سران اکراد گویا پیشنهاد را پذیرفته و نیروی قابل ملاحظه‌ای از اکراد را مسلح کرده و از طریق کردستان وارد نبرد با نیروهای جمهوری اسلامی کرده‌اند. شایع است که به تقلید از ایرانی‌ها بر روی بازوبندهای خود نوشته‌اند یا مرگ یا دربندیخان.^{۲۸}

۵۰۵

در نتیجه مقاومت پیشمرگان کرد عراقی، تهاجم سنگین ارتش عراق به منطقه عمومی مانگیش دفع و نظامیان عراقی مجبور به عقب‌نشینی شدند. در عملیات دیگر پیشمرگان عراقی در استان موصل، تلفات و خساراتی به نظامیان بعثی عراق وارد شد. همچنین درگیری‌های شدید روزهای اخیر معارضین کرد عراقی موجب نگرانی در ترکیه شده است.

در پی حمله‌ای که از سه روز قبل آغاز شد، امروز، نماینده حزب دمکرات کردستان عراق (شوکت بارزانی)، در گزارشی به فرمانده گردان ۱ تیپ ۳ نوه‌د از ادامه نبرد در این منطقه خبر داد و اعلام کرد که «مورخ ۱۳۶۵/۲/۲۸، نیروی قابل توجهی از دشمن به سوی روستای (بروشکی سعدون) با پشتیبانی تانک و هواپیما و هلیکوپترها حمله کردند و بعد از بمباران شدید منطقه، این روستا را به آتش کشیدند - لکن [در ادامه نبرد] بر اثر مقابله قهرمانانه پیشمرگان، نیروهای عراقی مجبور به عقب‌نشینی شدند و نتوانستند به اهداف خود، از جمله به آتش کشیدن روستای دیگر (بیسفکی) برسند. ... نبرد همچنان با شدت تمام در این منطقه و در اطراف منطقه مانگیش ادامه دارد و دشمن بعد از به آتش کشیدن روستای بروشکی سعدون اکنون متوجه روستاهای بیسفکی، کوریمه، کونلسه و بندارا شده است. [باین حال] پیشمرگان تا لحظه نوشتن این گزارش بر وضعیت تسلط دارند.»^{۲۹}

در همین حال، پیشمرگان این حزب در عملیات هجومی دیگر به پایگاه دولتی سرکان از توابع بخش شیخان استان موصل ضمن تحمیل تلفاتی بر نیروهای عراقی، ۱۵ تن از پیشمرگان استخدامی ارتش خلقی (جاش‌ها) را به اسارت گرفتند.^{۳۰}

از سوی دیگر، به گزارش امروز روزنامه ملیت (چاپ ترکیه) پیشمرگان حزب دمکرات کردستان عراق که از پشتیبانی ایران برخوردارند برای توسعه اراضی تحت‌اشغال خود در مناطق غربی دست به فعالیت‌های وسیعی زده‌اند، ضمن آنکه مسعود بارزانی رهبر این حزب، قرارگاه خود را به منطقه قضان در ۲۰ کیلومتری مرز ترکیه منتقل کرده است. این درحالی است که افراد حزب دمکرات پس از اشغال ۵ نقطه راهبردی در اطراف دهوک در صدد اشغال این شهر هستند. علاوه بر آن به ادعای برخی ناظران، نیروهای حزب دمکرات همچنین در صدد برنامه‌ریزی برای پیشروی به طرف جاده بین‌المللی ۵ در شمال موصل - که برای دولت عراق دارای اهمیت راهبردی است - می‌باشند و ارتش رژیم عراق با درک این خطر ضمن افزایش نیروهای خود در پاسگاه‌ها، در بعضی نقاط سلاح‌های سنگین مستقر و تدابیر ویژه‌ای را برای تأمین خط لوله نفتی کرکوک - یومورتالیک اتخاذ

کرده است.* تحلیل‌گر روزنامه ملیت اهداف و دلایل عمده پیشمرگان برای رسیدن به مرز سوریه و اشغال مناطق غربی عراق را حول ۴ محور مفروض داشته که عبارت‌اند از:

۱. کسب کنترل بر جاده تاریخی ابریشم و تأمین مواد غذایی مورد لزوم از این طریق.
۲. متصل نمودن جاده ترانزیتی (که تا مرز ترکیه کشیده شده است) به مرز سوریه و دریافت کمک نظامی از این راه از سوریه و کشورهای حوزه مدیترانه [منطقه غرب آسیا].
۳. به کنترل درآوردن راه مرزی هابور که در اقتصاد عراق از اهمیت بسزایی برخوردار است.
۴. در اختیار گرفتن خط لوله نفتی عراق - ترکیه که شاه‌رگ اقتصادی عراق به‌شمار می‌رود.

این روزنامه ضمن ابراز نگرانی از اینکه، اگر مرز بازرگانی هابور و خط لوله نفتی ترکیه - عراق واقع در شمال غربی آن کشور به‌دست نیروهای مسعود بارزانی بیفتد، ترکیه متحمل خسارات زیادی خواهد شد، در ادامه از گمانه‌زنی‌هایی درباره تشکیل یک جبهه مشترک در بین کردها خبر داده و نوشته است: «از مدتی پیش جهت تشکیل این جبهه مشترک مذاکراتی بین مسعود بارزانی، جلال طالبانی و عبدالرحمن قاسملو از رهبران سرشناس کردها، در جریان است.»^{۳۱}

۵۰۶

یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در دیدار با رئیس این مجلس، خواستار تغییر دولت شد. از آنجا که هرازگاهی اختلافات جناحی به اشکال مختلف درون حاکمیت بروز پیدا می‌کند، اسدالله بادامچیان نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی، امروز در ملاقات با رئیس مجلس شورای اسلامی خواستار تغییر دولت و روی کار آوردن دولت جدیدی شد که طرف‌دار واگذاری کارها به مردم و حل مشکلات اقتصادی با کمک آنها باشد. در این دیدار حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی تغییر دولت را عملی ندانست و پیشنهاد کرد که با دولت موجود همکاری کنند تا واگذاری کارها به مردم به‌دست همین دولت انجام شود.^{۳۲}

۵۰۷

معاون سیاسی نخست‌وزیر که در رأس هیئتی بلندپایه به فرانسه سفر کرده است** امروز، با رئیس‌جمهور، نخست‌وزیر و رئیس مجمع ملی فرانسه دیدار و درباره رفع موانع موجود در راه بهبود روابط ایران و فرانسه گفت‌وگو کرد.

* روزنامه فایننشال تایمز به نقل از سرتیپ محمد طه فرمانده محلی، نوشت: باینکه نیروهایش در کلیه روستاها نیستند، ولی کنترل راه‌های منطقه را در دست دارند و حتی یک وجب از خاک عراق در دست بارزانی‌ها نیست. [واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه؛ ۱۳۶۵/۳/۱۱، ص ۹، رادیو امریکا، ۱۳۶۵/۳/۸]

** دیدار معیری به‌دنبال سفر اندره رس دبیرکل وزارت امور خارجه فرانسه، به تهران در ماه گذشته میلادی (فروردین و اردیبهشت)، انجام شد.

علیرضا معیری معاون سیاسی نخست‌وزیر، امروز با فرانسوا میتران رئیس‌جمهور فرانسه، دیدار و پیام کتبی آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهوری ایران را در پاسخ به پیام آوریل گذشته رئیس‌جمهور فرانسه تسلیم میتران کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، میتران با اظهار امیدواری درباره اینکه هیئت ایرانی در بازگشت به تهران حامل پیام امید و دوستی در روابط دو کشور باشد افزود: روابط کنونی در سطحی نیست که شایسته دو کشور بزرگ باشد و می‌بایست به سمت وحدت و یگانگی سوق یابد تا روابط این دو کشور قدیمی و بزرگ روز به روز قوی‌تر و عمیق‌تر شود. وی تأکید کرد که علاوه بر پیگیری چگونگی عملکرد دولت فرانسه برای بهبود روابط، خود شخصاً این موضوع را دنبال خواهد کرد.

معیری همچنین با ژاک شیراک نخست‌وزیر فرانسه، دیدار و پیام کتبی میرحسین موسوی نخست‌وزیر در پاسخ به پیام وی را تسلیم شیراک کرد.^{۳۳}

پس از این دیدار ۹۰ دقیقه‌ای معاون سیاسی نخست‌وزیر با خبرنگاران به گفت‌وگو پرداخت. به گزارش خبرگزاری رویترز، وی روند مذاکرات را مثبت و محور گفت‌وگوها را که شامل درخواست‌های متقابل ایران و فرانسه از یکدیگر بود، تشریح کرد. خواسته‌های ایران در مورد اعلام بی‌طرفی فرانسه در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، خودداری از تبلیغات ضدایرانی، استرداد ضدانقلابیون فراری ایران به فرانسه و بازپرداخت وام یک میلیارد دلاری به ایران و موضوع اصلی مطرح شده از سوی فرانسه آزادی گروگان‌های فرانسوی در لبنان بود. معیری هرگونه ارتباط ایران با موضوع گروگان‌گیری را تکذیب کرد و گفت: ما مخالف آدم‌ربایی هستیم، مذهب اسلام هم مخالف این عمل است و هر کاری بتوانیم در زمینه آزادی گروگان‌ها خواهیم کرد.^{۳۴}

علیرضا معیری همچنین امروز، با ژاک شابان دلماس رئیس مجمع ملی فرانسه، دیدار کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، معاون سیاسی نخست‌وزیر پیام حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس را که در پاسخ به پیام رئیس مجمع ملی فرانسه بود به وی تسلیم کرد. در این ملاقات مشکلات موجود در روابط تهران و پاریس نیز بررسی شد.^{۳۵}

در همین حال، روزنامه فیگارو (چاپ پاریس) با اشاره به سفر هیئت ایرانی و اینکه این هیئت حامل نامه‌هایی در جواب نامه‌های مقامات فرانسوی است، نوشت: ایرانیان درست به همان اندازه که فرانسویان قدم‌هایی برداشته‌اند گام‌هایی برمی‌دارند و این خود نمونه‌ای از سیاست گام‌های کوچک برای نزدیکی بین دو کشور است.^{۳۶}

۵۰۸

طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، در سفر به زیمبابوه و دیدار با همتای خود، خواهان پایان فوری جنگ با ایران شد.

به گزارش خبرگزاری آسوشیتدپرس وزیر امور خارجه عراق که برای یک دیدار سه‌روزه از زیمبابوه، وارد هرازه پایتخت این کشور شده است، ضمن ابراز تمایل برای پایان فوری جنگ گفت: «مقصود ما از پیروزی این است که هر دو طرف دست‌نخورده، مستقل و سربلند از دستاوردهای ملی

خود باقی ماند.» طارق عزیز افزود: «ما نمی‌خواهیم که طرف دیگر حتی اگر در حال حاضر دشمن ماست استقلال خود را از دست بدهد و من امیدوارم که آنها نیز چنین آرزویی برای ما نکنند.» وزیر امور خارجه زیمبابوه نیز با اعلام سیاست بی‌طرفی گفت: «ما به‌عنوان عضو جنبش عدم‌تعهد طرف هیچ‌یک را نمی‌گیریم. ما اوضاع را با بیم و هراس بسیار می‌نگریم و امیدواریم که یک راه‌حل صلح‌آمیز به‌زودی برای آن پیدا شود.»^{۳۷}

۵۰۹

از نظر تحلیل‌گران رسانه‌های خارجی هیچ چشم‌انداز مثبتی برای برقراری صلح یا پایان جنگ ایران و عراق وجود ندارد.

با وجود فعالیت‌ها و رایزنی‌های سیاسی مقامات دو کشور ایران و عراق و گفت‌وگوهای دیپلماتیک با مقام‌های سایر کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، با گذشت حدود ۶ سال از آغاز جنگ ایران و عراق و پنج روز از حمله عراق به مهران و اشغال این شهر، به اعتراف برخی رسانه‌های خارجی هنوز جوامع بین‌المللی هیچ اقدام مثبتی برای پایان واقعی جنگ انجام نداده‌اند. خبرگزاری رویتر از بحرین با اشاره به حملات جدید عراق علیه ایران اعلام کرد که عراق به یک قمار بزرگ دست زده که بر مبنای آن امیدوار است از طریق اشغال بخشی از خاک ایران، تهران را به پشت میز مذاکره بکشاند. این در حالی است که پس از گذشت ۵ سال و چند ماه از جنگ، راه‌حلی در افق دیده نمی‌شود. ناظران نیز عقیده دارند که ایران و عراق هر دو تصور می‌کنند که فشار روانی ناشی از اشغال بخشی از خاک همدیگر، آنها را به هدف‌های از پیش تعیین‌شده نزدیک خواهد کرد، ولی هیچ‌یک از ناظران پایان نزدیکی برای این جنگ پیش‌بینی نمی‌کنند، ضمن آنکه هیچ ابتکار صلح تازه‌ای از جانب کشورها و سازمان‌های جهانی وجود ندارد.^{۳۸}

خبرگزاری فرانسه نیز امروز، در تحلیلی هدف عراق از اشغال مهران را فشار به ایران برای خروج از فاو دانست و به نقل از ژنرال ضیا توفیق ابراهیم فرمانده سپاه دوم عراق، نوشت: «این سپاه بر خواسته نیروهایش برای تصرف دهلران - واقع در صد کیلومتری جنوب شرقی مهران - تأکید دارد.»^{۳۹} در همین حال اخبار سایر خبرگزاری‌ها، به‌طور کلی معطوف به بیانیه‌های نظامی دو کشور بود، ولی رسانه‌های کشورهای عرب حوزه خلیج فارس همانند گذشته بیشتر اخبار را یک‌طرفه و به نفع عراق منعکس کردند.

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۵/۲/۳۱

۱. سند شماره ۲۶۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تک عراق به مهران، گزارش راوی قرارگاه نجف ۲، علی مژده‌ی، اردیبهشت ۱۳۶۵، ص ۳۶.
۲. سند شماره ۱۱۹۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف ۲ در عملیات تک عراق به مهران، علی مژده‌ی، ۱۳۶۵/۲/۲۸ تا ۱۳۶۵/۲/۲، صص ۳۲ و ۳۳.
۳. سند شماره ۲۷۰/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تک عراق به مهران، گزارش راوی تیپ ۲۱ امام رضا^ع، حمیدرضا فراهانی، اردیبهشت ۱۳۶۵، ص ۳۹.
۴. سند شماره ۱۳۹۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۲، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۵. سند شماره ۱۱۲۵۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای، ۱۳۶۵/۴/۱۴، ص ۶.
۶. سند شماره ۱۱۹۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۳۸ - ۳۴ و - سند شماره ۶۰۶۵۱ مرکز

۲۳. سند شماره ۳۴۱۶۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر فرماندهی سپاه سردشت به فرماندهی قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، ۱۳۶۵/۳/۱.
۲۴. سند شماره ۳۴۰۱۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استاندار کردستان، ۱۳۶۵/۳/۴.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۴، ۱۳۶۵/۳/۲، ص ۱۶، تبریز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۱.
۲۶. سند شماره ۴۰۸۴۱۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان به نخست‌وزیری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۴.
۲۷. سند شماره ۴۴۸۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد مرکزی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۷.
۲۸. سند شماره ۴۴۰۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از وزارت اطلاعات به فرماندهی کل سپاه پاسداران، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۲۹. سند شماره ۱۸۲۴۳۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از نماینده کمبا ۱۱ (شوکت بارزانی) به فرمانده گردان ۱ تیپ ۳ نوهد، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۳۰. سند شماره ۱۵۹۰۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از معاونت اطلاعات و عملیات نزاجا به اطلاعات سماجا، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۳۱. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۴۷، ۱۳۶۵/۴/۳۰، صص ۲۱ و ۲۲، روزنامه ملیست (چاپ ترکیه)، ۲۱ مه ۱۹۸۶؛ و - اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، نشریه بررسی مطبوعات جهان، شماره ۱۱۳۳، ۱۳۶۵/۳/۲۶، ص ۶، روزنامه ملیست (چاپ ترکیه)، ۲۱ مه ۱۹۸۶.
۳۲. آکبر هاشمی رفسنجانی، *اوج دفاع* (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۵)، به اهتمام عماد هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۸۸، ص ۱۰۲.
۳۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۳، ص ۱۲.
۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۴، ۱۳۶۵/۳/۲، ص ۲۳، پاریس - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۵/۳/۱.
۳۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۱، ص ۱۲.
۳۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۳، ۱۳۶۵/۳/۱، ص ۲۲، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۳۷. همان، ص ۷، هراوه - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۳۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، *بولتن رادیوهای بیگانه*، ص ۵، ۱۳۶۵/۳/۱، رادیو اسرائیل به نقل از خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۳۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۳، ۱۳۶۵/۳/۱، صص ۶ و ۷، بغداد - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
- مطالعات و تحقیقات جنگ: واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۲ سپاه، ۱۳۶۵/۴/۲.
۷. سند شماره ۱۹۱۹۲/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۴۲ - ۳۸.
۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۳/۳، ص ۲.
۹. سند شماره ۶۵۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تهاجم عراق به منطقه حاج‌عمران، گزارش راوی قرارگاه نجف، سعید سردمدی، خرداد ۱۳۶۵، ص ۱۲.
۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۳، ۱۳۶۵/۳/۱، ص ۴، ارومیه - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۱. سند شماره ۱۸۵۵۲/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه بررسی دفاع متحرک دشمن، (قرارگاه نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۳۱، نوار شماره ۱۹۸۲۶)، مهدی انصاری، صص ۱۴ - ۱.
۱۲. سند شماره ۱۸۳۱۵/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه بررسی دفاع متحرک دشمن، (قرارگاه نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۳۱، نوار شماره ۱۹۸۲۷)، مهدی انصاری، صص ۱۴ - ۱.
۱۳. سند شماره ۱۴۲۰۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: محور عملیاتی لولان به قرارگاه مقدم رمضان (نقده)، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۴. سند شماره ۱۴۰۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۲ ژاچا به وزارت اطلاعات، ۱۳۶۵/۳/۱؛ و - سند شماره ۳۰۵۷۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از گردان مرزی ژاچا (ایلام) به رکن ۲ قرارگاه فتح، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۵. سند شماره ۱۴۳۵۹۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۳ سماجا به ستاد مرکزی قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص)، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۶. سند شماره ۱۴۰۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی قرارگاه نجف ۳، شماره ۴۱۴۴، ۱۳۶۵/۳/۶، ص ۴.
۱۷. سند شماره ۱۱۳۲۰۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از طرح و عملیات قرارگاه کربلا، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۸. سند شماره ۴۴۰۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) به فرماندهی قرارگاه عملیاتی مشترک قائم^(ع)، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۱۹. سند شماره ۱۲۲۲۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد سپاه جنوب (کربلا) به کلیه واحدها و دفاتر سپاه جنوب (کربلا)، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۲۰. سند شماره ۲۰۰۲۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: *بولتن اخبار روزانه*، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی، شماره ۲۵۲، ۱۳۶۵/۳/۱، ص ۶.
۲۱. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۳، ۱۳۶۵/۳/۱، صص ۴ و ۵، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۳۱.
۲۲. سند شماره ۳۶۱۷۰۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی حمزه سیدالشهدا^(ع) (ژاچا - رکن ۲) به فرماندهی ژاچا ۳، ۱۳۶۵/۳/۱.